

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษาของเด็กหญิงอายุ 14 ปี ที่ถูกทารุณกรรมทางเพศและเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพจากสถานสงเคราะห์แห่งหนึ่ง ลักษณะการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบวิธีวิจัยเชิงเนื้อหา โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกต ตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ ที่แสดงถึงการสะท้อนตัวตนของกรณีศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งเป็นเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมทางเพศจากพ่อเลี้ยงที่กรณีศึกษาขอเปิดเผยตัวเอง จากการถูกทารุณกรรมทางเพศมานานกว่า 1 ปี ซึ่งในที่นี้ขอใช้ชื่อว่า “นันท์” ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาย้อนหลังจากคำบอกเล่าของกรณีศึกษา โดยศึกษาเหตุการณ์ ต่าง ๆ และแรงกดดันที่กรณีศึกษาได้รับในช่วงเวลาที่ถูกระทำ พร้อมทั้งการเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากถูกช่วยเหลือ จนถึงปัจจุบันที่เด็กได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองสวัสดิภาพ โดยจะใช้วิธีการศึกษาดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ทั้งที่เป็นแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง และใช้เครื่องบันทึกเทปในการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ทุกครั้งที่ทำการศึกษา
2. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม พร้อมทั้งมีการบันทึกการสังเกตเพื่อช่วยไม่ให้ผู้วิจัยลืมข้อมูลที่

สำคัญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล อุปกรณ์บันทึกเสียง แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้จัดทำคำถามเพื่อเป็นแนวทางการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล แบบบันทึกข้อมูล เพื่อเป็นการบันทึกรายละเอียดหลังจากการสังเกต สัมภาษณ์ อุปกรณ์บันทึกเสียง ทำการบันทึกเสียงในขณะที่ทำการเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลที่ได้รับการคลาดเคลื่อนได้

ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

เนื่องจากกรณีศึกษาที่ผู้ศึกษาเลือกทำการศึกษาครั้งนี้ ขอมเปิดเผยเรื่องราวของตนออกสู่สาธารณะ และผู้ศึกษามีความสนิทสนมกับกรณีศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะผู้ศึกษาทำงานในหน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาการถูกละเมิดทางเพศ โดยผู้ศึกษาได้ให้กรณีศึกษาเล่าประสบการณ์ชีวิตของกรณีศึกษาเองจากประสบการณ์การถูกละเมิดทางเพศ ที่ตนเองสามารถประทับประคองผ่านเหตุการณ์ที่เลวร้ายมาได้ถึง 3 ปี พร้อมให้กรณีศึกษาได้สะท้อนตัวตนของตนเองจากเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้ศึกษาใช้เวลาประมาณ 3 เดือน ในการเก็บข้อมูล โดยผ่านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การนัดหมายเพื่อสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้ศึกษาจะเป็นผู้นัดหมายด้วยตนเอง สถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือที่ทำงานของผู้ศึกษา แต่ละครั้งจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 45 – 90 นาที ซึ่งผู้ศึกษาจะเป็นผู้กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ที่ถูกกรณีศึกษาถูกละเมิดในครั้งแรกจนกระทั่งได้รับการช่วยเหลือและเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานสงเคราะห์ สำหรับในประเด็นที่ผู้ศึกษาให้ความสนใจเป็นพิเศษจะใช้คำถามแบบเจาะลึกที่จะแสดงถึงการสะท้อนความเป็นตัวตนของกรณีศึกษาเพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับความนิยมและสมบูรณ์มากขึ้น

ข้อมูลทุกส่วนที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ที่แฝงไว้ด้วยการเป็นตัวตนของกรณีศึกษา ผู้ศึกษาจะเก็บรายละเอียดทุกแง่มุมของกรณีศึกษาเท่าที่กรณีศึกษาเปิดเผยในระหว่างที่ทำการศึกษา ส่วนข้อมูลบางประเด็นที่ผู้ศึกษารับรู้ได้ว่ากรณีศึกษาไม่ยอมเปิดเผยหรือไม่อยากพูดถึง ผู้ศึกษาขอรักษาสិทธิของกรณีศึกษาไม่นำข้อมูลเหล่านั้นมาเผยแพร่ในการศึกษาครั้งนี้

การสัมภาษณ์ครั้งแรกผู้ศึกษาได้วางกรอบการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวความสัมพันธ์ทางสังคม อุปนิสัยทั่วไป ฯลฯ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน แล้วค่อย ๆ เจาะประเด็นการสัมภาษณ์ให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้านอื่น ๆ ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์พร้อมกับการบันทึกเทปเพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลที่ได้รับการคลาดเคลื่อนได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สังเคราะห์ประเด็นและแนวคิดที่เป็นการสะท้อนตัวตนที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ซึ่งผู้ศึกษาจะเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นตั้งแต่เริ่มสัมภาษณ์ เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครั้งแรกแล้ว นำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางสร้างคำถามในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป และในครั้งต่อมาถ้าข้อมูลที่ได้ยังไม่ครบถ้วน ก็จะเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปเรื่อย ๆ จนข้อมูลในทุกประเด็นครบถ้วน หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยนำเอาข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมจัดระบบให้เป็นหมวดหมู่ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้พร้อมดึงเนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบของการเรียงร้อยเหตุการณ์ตามประเด็นที่กำหนด (สุดาพร นาคฝึก อ่างใน รัชนิ ภูมิสัตย์, 2545)